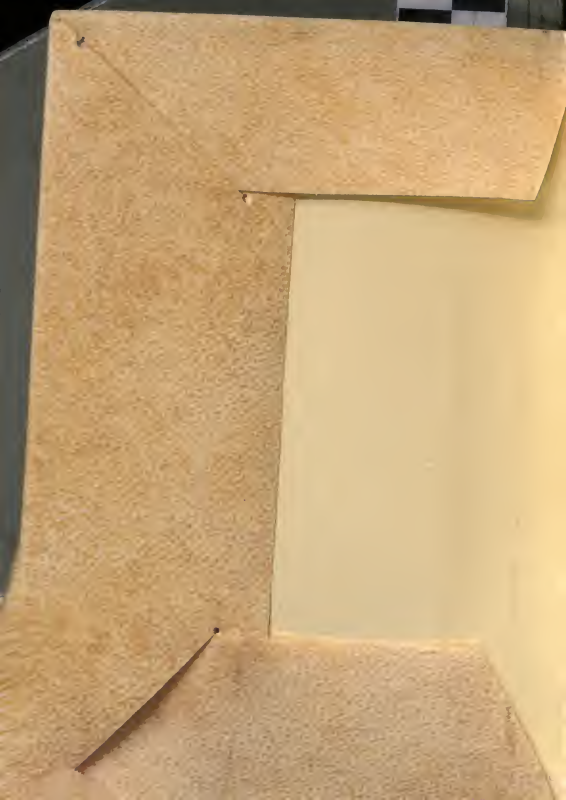

B.N.C.

LEPIDI
COMICI. VETERIS
PHILODOXIOS
FABVLA.

ex antiquitate eruta

AB. ALDO. MANVCCIO

LVCAE. CIↃ IↃ XXCIIX

2

DOCTISS. VIRO

ASCANIO PERSIO

GRAECARVM LITTERARVM

IN PERILLVSTRI ACADEMIA BONONIENSE

PROFESSORI

ALDVS MANVCCIVS

S. P. D.

EPIDAM Lepidi, antiqui Comici, quisquis ille sit, Fabulam ad Te mitto, eruditissime Persi: quae cum ad manus meas peruenerit; perire nolui: & antiquitatis mihi rationem habendã esse duxi. multa sunt in ea, obseruatione digna. quae Tibi, totius uetustatis sollertissimo indagatori, non displicebunt. mihi certe cum placuerint, Tuum cum meo

ſenſu congruere iudicaui. quod Te praeclare norim; qui Tua conſuetudine tam diu ſuauiſsime ſim uſus, nuncq. ea iniucundiſsime caream. Fac me ames; quando ego Te, maximo Tuo merito, in oculis fero.

Vale; & Antonium, fratrem Tuum, & doctrina, & probitate, inſignem, cum ad eum Patauium ſcribes, ſaluere plurimum a me iube.

Lucae. Ex illuſtris uiri, omni liberali doctrina ornatiſsimi, Vincentij Menochij, Alexiano. XIII. *Kal. Nou.* CIↃ IↃ XXCVII.

Philodoxus, adoleſcens Athenienſis.
Ditonus, ſenex, Tychiae libertus, Doxiae coaduicinus.
Frontiſis, Athenienſis, amicus Philodoxi, & uir Mnymiae.
Potentio, ſeruus Tychiae.
Fortunius Traßis, adoleſcens, ciuis R. Tychiae filius adoptiuus: temerarius.
Doxia, matrona, ciuis R.
Firmia, ſoror Doxiae.
Mnymia, ancilla.
Alitua, virgo.
Chronos, ſenex.
Tychia, matrona.

FABVLAE

ARGVMENTVM

HILODOXVS adolescens Doxiam Romanam ciuem amat perdite; estq. illi fide optuma, & singulari amicitia, coniunctus Frontisis, quicum omne consiliorum congerat. Dat operam Frontisis, amici caussa, Ditonum, amatae coaduicinum, beneuolentia sibi ut aduinciat plurimum; functoq. officio, Ditonus fidem praestat rei defuturum se numquam. Dempta vero fide ab his, cauta astutia res omnis agitur, quae ad amorem sit. Post interim Fortunius, Potentionis suasu, hanc Doxiam cupere cum occeperit, datis legatis, acceptoq. repudio, abnegat omnes hymenaeos: quin uel potius ui in aedes subijt: Fimiamque, Doxiae sororem unicam, uitiat. Tandem, Mnymiae ductu, eiusq. reperto uiro Frontisi, edicto Chronos ita perfectum est, ut, sedatis omnibus, hanc compressam hic teneat, hanc amatam hic alter capiat.

LEPIDI·COMICI

·PHILODOXIOS FABVLAE

PROLOGVS

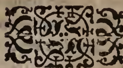

ON diu praeiuit temporis, postquam ebibi: & nescio, an abunde nimis, sed erit uobis indicio, quod debibundo exantlarim quam longe limites, si apud vos loquar barbare. Nunc auscultate, & iudicium date. Exoratum capi uenio, hanc vnam singularem precibus e uobis ut impetrem gratiam: non ad uituperium in postremis dari, si praeter vostram de nobis exspectationem in negotium me ad scribundas fabulas miserim. Quod si hoc sensero uestra pro facilitate e uobis posse, accipiam id pro summo, ut erit, operae pretio: diffundamque, quam hic subgero, fabulam, usque ad fluat in uulgo manus. Hanc & uero, si inter uos familiarem intellexero, animo institutionem ponam fortassis ad procreandas reliquas. Nunc sumite id uestra ex animi humanissimitate, mihique, aetatiq. meae, precibusq. apud uos meis concedite.

 finite,

finite, ut exorem. Non quidem cupio, non peto in laudem trahi, quod hac uigesima annorum meorum aetate, hanc ineptius scripserim fabulam. Verum exspecto inde haberi apud uos hoc persuasionis, non uacuum me scilicet, non exundique in cure meos obiuisse annos. Datis ne admodum hoc gratiae? Et datis, uideo. Ergo a me cupitis fabulam. Hercle, & bellula est. Insunt, qui ament, qui decipiant, qui construant festos. certiores uos reddo. Haec est fabula. Philodoxios haec dicitur fabula. Quid conspectatis? quid pendetis? Fabulae nomen est. Hem, iam nunc uideo: amplius me vobis notum voltis. Dixero: Sum cautus demens, & inscitus sapiens. Hoc habetis iam: Nomen Lepidus. ha, ha, hae. & uos lepidi estis. Ergo hanc tenete fabulam.

PHILODOXIOS FABVLA

Philodoxus.

ET merito superis gratias habeo, qui me hoc aetatis tam libere, tamq. ut uolo, sinunt degere. Quanto enim hoc felicior sum, qui me huc demisit. Non enim ullis, ut ipse omnibus, afflictor curis; quas forte, ut assolet, nunc animo denumerat suo; Sic scilicet debueram: hoc fecissem: recte institueram: forte id dixerit: illuc ipsum erit: at nolim: at malim: dij bone uortant. Merito ergo dijs gratias habeo, quoniam uiuo ut uolo: quod quidem libertatis est. Et profecto grauiter eius caussa animo afficior. Video enim, quam perdite amet; quam timeat; quam affectet; quam exspectet. quae omnia male animum & trudunt, & scindunt, & agitant, suum. Curaui maxime, hoc tantum furoris ab se ut exstirparem. non quiuit. malum enim hoc iam radices dedit nimias. Sed, pro deum, quid hoc

monstri est? Recte igitur mecum disceptare soleo, qui maior furor sit; an is, quem Mars agitat; an is, quem Venus inficit? Hoc & iam nunc scio: id iam olim scio, hunc nostrum fore plus magis ex amore furibundum. Et quam accurate, quam praemeditato, quam ex opera, hoc me iussit negotij ut conficerem. Haec dixit. Nosti, quod te bona fide diligam: & nosti angiportum, ubi operam omnem, diem omnem, meq. omnem contrito miser. Illuc ito: ibi si quid uideris, si quem transeuntem, speculato omnia. nosti ibi directo ad laeuam quasi aedibus amatae coadiunctum ostium semifractum, ambesum imbri; ubi Plutonis statua superinstituta est. Aedes illae multo mihi commodo esse poterint, dum in illius familiaritatem, qui inhabitant, nos inserpias. Est, ut hominem conuenias; teq. amico, & uitae meae amicum, & quasi vitam, praestes. Hinc haud commoneo quidquam, nec dum impero, tute sapis, & frugies. Hominem ut agnoscas, hunc, aduerte. Est niger, subflauus, barba, & capillo multo; magno indutus pellitio; claudus, & quasi caecus. Haec dixit. Tum abij. huc accessi. hodie iterum, atque iterum, bis quaesiui hoc totum conuiciniae. nusquam hominem. fessus sum. hic ergo opperiar, dum redeat. Sed, quis hic est, qui huc intus eundo interloquitur? Ipsus uero ille est.

Dite-

IAM, ut mihi persuasi, forte ita fato euenit. Dum enim studeo obsequi illis fenerarijs, studeo iterum seruitutem consequi. qui quando suum sibi male fraudant genium, sibiq. uictum discarpiunt pessime, quid censes alijs, dum queant, fore? non enim illis meo opere sat est, cuncta, quae sint ad rem domesticam, & sumptum, suppeditarier, quin me uelint iterum in seruitutem redigere. Caecus sum, fateor. & claudus, fateor. hoc fateor. at non ita; quin uiderim, & absugerim obportunio. Sed, quis hic sedet homo? forte ne ex his illis quispiam, me ut intercipiat miserum? Quis tu? & qui hic? audin, quo te admoues? hoc tibi edico: fieri iniuriam libero, qui & meminerit semper, dum mihi fiat. audin? Ditonus sum, olim Tychiae famulus; nunc, eius ob gratiam, & quia bene de re meritus sim, quia facio omnia eius ex uoluntate, & sententia, manu me in lubertatem demissum audistin? iam liber sum; & te liberior libero. ne me tetigeris. hoc edico; tuo tibi praecaueas dorso; neue tuae confidas temeritati. *Front.* Pro deûm, quam mihi prouinciam delegauit? Non uero magis cupio, quam timeam rem ex sententia posse succedere. *Dit.* Et hercle praeter boni viri officium hoc est, uos mihi fo-

re obnoxios, qui studeam, cunctis, & praesertim uobis, me in beneuolentiam subdere. Num quidnam hoc e vobis meo beneficio cômeritus sum. ergo ac si elaborassim, saxa ut liquifacerem, & lateres ut lotos redderem. dij, uestram fidem. *Front.* Volo ego te hoc. *Dit.* Me? at me ne contingas. ne me comprehendas. erit hoc mihi pro ui, iniuria, & dolo. *Front.* At uolo, inquam. *Dit.* At nolo, inquam. hem, quid manum inuehis? O populares, opem, opem, afferte, ligna, perticas, fustes. accurrite. succurrite. sine inquam, sine; ne me detentes. *Front.* Quin siluam aliquam apportari, aut malum, iubes? Ausculta paucis: Volo ego te scire, me uirum, & tibi affectum esse quam maxumo. *Dit.* Quamobrem? quid in te admisi, ut me detractes? ut male hoc mihi studeas misero? *Front.* Dico, me tibi optumo affectum fore animo, non secus, quam qui te ament. *Dit.* Neminem habeo, in quem tuto confidam. noui ego recte, & aetate, & usu, hominum mores: captari amicitias, ut ex amicitia, quasi ex fundo, fructus uel excipiant, uel exspectent; uerbisq. emi operas, & operas uendi precibus: non conuenit te illi amicum fore, in quem dolos fingas. *Front.* Vah, bone uir. ego dum tua pro gratia liceat, uolo tibi esse & honori, & commodo quam plurimo. Non uero licet timere omnia, quae dubites; nec dubitare, si qua saepius incidunt. nec uero omnia, quae saepius fiunt, semper per saepius

fiunt.

fiunt. Spondeo ego tibi hac dextra fidem, dijs testibus, & tua uirtute, quam quidem uelim nostrae amicitiae firmum, & perpetuum, fore uinculum. *Dit.* Quis tu? nostin me? *Front.* Ditonus es, amicorum amicis amicissimus. ergo praebe operam obsecro, beniuole te paucis ut alloquar. *Dit.* Loquere. *Front.* Audiui semper, amicos, & viros optimos, qui moribus, & ingenio, polleant, simpli, & aperta, amicitia adeundos fore. aperto igitur loquar: eo quia te fidum, & probum, semper audierim. Adolescens hanc tuam conuicinam amat. Ea, ut opinor, haud aegre id fert. Neque enim inuenustam, neque interraro, se obfert: ceterisq. in rebus, ut coniectura ualeo, utitur amantium officio. Is, eo quia plus nimio hanc amat, & quia plus satis honori inseruiat suo, uellet lares tuos sibi fore familiares: ut inde, absque plebe, & fama, oculos usque adeo depasceret suos. Hoc solum, & hanc ob rem, ego illum, & sua, & me omnem, tibi dedo, & dedico; ut tuo pro iure tibi morigeri simus. hanc facilem ob gratiam, amplam, & promptam in amicitiam, ius tibi praescripseris firmum, & perpetuum, unde tibi vtilitatis, & praesidij, non minimum adquiras. Habemus etiam, superum gratia, nostroq. ex labore, amicosque, beniuolosque, familiares nonnullos; quos, re prospera, & aduersa, nobis optumos, &, vti deceat, experti sumus; qui pro nobis, & pro qui nos ament, nec rebus, nec uitae parcant suae. Non erit, ut

in posterum eos illos fenerarios inimicos tibi quantifacias. Res optumae interdum fatis dantur, interdum adtruduntur, interdum demonstrantur quae monstrantur, nimiopere, nimis accurate, petimus. quae trudantur, omni quasi opere abnegamus. Erit (mihi crede) hoc tuum beneficium uiro non indigno, & tibi amicissimo, pergratum. Volo omnia aperto adloqui. Is non ciuis est Romanus, sed Atheniensis, summa ex familia, cui parentes Argos, & Minerua. Accessit huc, ut, rerum plurimarum uisu, foret doctior; neque adeo, ut se indignum hisce parentibus in res dederet. Sed nescio, quo fato, cum hanc adspexit forte in aede Statoris, admiratur, collaudat, respectat, consequitur. illico amare occepit. *Dit.* Est ne is, quem uidi ex hac subangiportu saepius inoperto capite? candidatis pallijs? an uidin tecum? *Front.* Ipsus. *Dit.* Et bonae indolis mehercle. *Front.* Et macte uirtutis. *Dit.* Dij bene illi faxint, ut cupio, & tibi, ut nobis uelis: quoniam digni sitis eorum gratia, & meo obsequio. *Front.* Vah, bone uir, da manum. hoc aedepol, & non iniuria, de te persuadebamus semper. Ergo iussi, ad te ut adueniat, tu ut uirum agnoscas rectius; ipse tibi quod gratias agat, ut habet, tanto pro merito. *Dit.* Velim illi meliora. Sic dicito: Ditonum, & aedes suas, & siquid possim, pro suis ut habeat. *Front.* Recte, optume, probe. *Dit.* Sed, est ne hora ut edamus? mecum eris in cena. *Front.* Semper sum tecum ani-

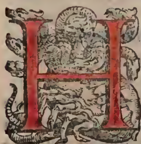
 mo:

mo: & ero alias corpore, ut iusseris. Iam bene uale. *Dit.* Vale.

Potentia. Fortunius.

SIC se res habet, ut uideris: nō poterit secus, quin meam incidas, & facile, in sententiam. *Fort.* Est ne forma? *Pot.* Forma quidem, & moribus, ut nihil addi, nihil optari, amplius posit: adeo, ut aut formosiorem, aut simillimam Veneri, diiudicem. Decorum caput, uenusta facies, adspectus hilaris, modestus incessus, habitudo, motus, omnia: ut & matronam, & Romanam ciuem, conuenit. *Fort.* Nimis ex animo cupio hanc uidere. *Pot.* Faxim: ad idq. operam iam nunc paro. *Fort.* Qui ita? *Pot.* Quia has propinquas, ut uides, superbas aedes ea inhabitat. *Fort.* Et qui potero? unde alloquar? *Pot.* Hoc scias uolim, mature, & attemperate, omnia ut fiant, opus est: praebe te, ut uideat, te uirum, nec impudicum, nec immundum, nec lasciuum primo. tum, te ut cognoscat, & gestus, & mores tuos: teq. primo cum lubens, tum exspectato, ut uideat. demum loquere, & narra postrema haec munera ab his, qui amant, ut diiudicantur, ita sunt maxima. quae etsi per minima forent, non deceat ab ignoto expetere. Curabimus igitur, primo illam ut uideas.

Fort. Tu hoc uolim scias. stat sententia. nolo assiduo exarare has porticus, & obtundere oculis, & suspirio, foresque, fenestrasque, foraminaq. & omnia, omnem conuiciniam. nolo me imperio, nolo heritudini, nolo annutui mulierum, subigere. nolo mihi animo id tantum miseriae obfirmare, quod efficere plerosque uideo; aut affectum me quidquam plus quam sim metipsi mihi. Praeter uiri boni officium est, mulieribus tam certatim affici; quibus tam diu simus in gratiam, quam diu uel Baccho, aut uoluptate, ac ioco, ad supra summum usque completae sint; uel dum ui, nunc quum tandem extruditur, ut interdum oculos ab nobis dimoueant suos, idq. perparde. pessimum genus amantium. *Pot.* Hoc totum, quod dixti, minus nihilo est. habemus, unde tuto conspicias, & uerba datatiim commutes, dum lubeat. *Fort.* Hem, forte id aliquid esset. *Pot.* Habeo uirum, qui, olim conseruus ut fuit, nunc amicus est optumus; a quo facilius quaeque, etsi grandia sint, impetrem. de (ui den hanc statuam ostiariam?) aedes illas possidet. hominem conueniam. dicam, uelle ex eius horto aliquid. *Fort.* Et ego una tecum. *Pot.* Minime uolo enim te magnifaciat; oretque ut in gratiam se accipias tuam. *Fort.* Lepidum caput. Ergo. *Pot.* Ergo deambulato. Ego ingrediar, iam cum fores patent. *Fort.* Optume. *Pot.* Heus, heus. et quis hic est? & quid fores patent? At domestikos sum. mihi semper patent. ingrediar. Saluete, lares.

HAec commeatio mihi pro triumpho est. hoc totum iter meum prae gaudio est, non possum memetipsum continere. quidquid uideo, iubeo saluere: ac si uelim omnia hoc meo gaudio impartirier. Saluete, etsi mihi satis iniusti forte sitis, saluete, lares optumi; quibus persaepe liceat Diuam, & uidere, & audire hanc. Saluete, uos superi, tuque, alme Diuum pater, gratias uobis habeo. Et mi frater, hoc tanto num nam exsultas gaudio? Tibi etiam ingentes gratias, & o ut condignas, exoptatasq., pro tuo hoc tanto facinore, referam, dum poterim. Dixtin? certum hoc est, inde eam audire ut possim? *Front.* Dixi, audias, uideas, uerba adijcias, ut loco, & tempore, liceat. *Phil.* Pro deum, Fortuna, maximi te semper fecerim, si semper. *Front.* Tace, obsecro. *Phil.* Sic oportet, animo ut morem subgeram. sinam, prae gaudio se ut defundat, decursitetq. paullulum. *Front.* Tace, tace, inquam. uidere uisus insolentem egredi, regredi, frequentarium nescio quem ex amici aedibus. *Phil.* Hem, eccum hominem. *Front.* Huc adcede post angulum, aut columnam, ne nos uideant. auscultabimus, quid consiliorum congerant. *Phil.* Hei mihi; quam male nostris rebus timeo. *Front.*

Tace. *Phil.* Hem & Fortunium. abi hinc. Dij. Dij. *Front.* Tace.

Ditonus Potentio. Fortunius. Philodoxus. Frontisis.

VBi ipsus est? *Pot.* Iam nunc aderit. Sic uollem amicos mutuo inter se conuenire; ut liberali animo & consulerent se sibi, & operas referrent, sicut nos ipsi inter nos facimus. Non potuit rectius tibi consilium dari. Sed eccum ab hinc hominem. Salue. opportune aduenis. *Fort.* Saluete. *Pot.* Si scires, quam hic cupiat se inter tibi familiares ut accipias, tuamq. in beneuolentiam ut constituas, iusto illi amicus fores optumus. *Fort.* Bene uos dij ament. *Pot.* Narraui parentes, ingenium, mores, uirtutes, probitates, ceteraque, ut potui, omnia, non minus, quam se res habeat. *Fort.* Dij te ament. *Dit.* Enarrauit omnia. sed, si lubet, dic, quaeso, qui uere fuere parentes tibi. *Fort.* Thraso, & Afraelia. *Phil.* Perij. ipsus est. hic Fortunius Tychiae filius est adoptiuus; cui olim Ditonus fuit seruus. inde iam ex ea domo uolt mihi hoc praeripi commodi. perij. *Dit.* Te dudum adspicio: nunc tua haec uox e memoria in mentem reducit, te ut agnoscam. bene salue. an recolis, cum solebam te in sinu e domo patris gestare in nostrā

Fort.

Fort. Centies: *Dit.* Quam eras Fraudicolus? semper in barbam, & capillos, duriter conijciebas manum. *Tot.* Semper te dilexit. ut lepide adplaudebat. *Fort.* Ha: ha: haeri. *Dit.* Huc aduortite animo. Numquam ego antea ex studio hanc conspexeram conuicinā. nam me domi non nisi interraro comperio: & sat negotiorum habeo, quibus me exerceam. ita dij in pessumum omnia uortant illis feneratorijs, qui tanta astutia fatigant me misere in seruitutem redigere. Verum nuper, cum domum redierim comessatum, accessit quidam, exorans, hanc eandem ob rem, aedes sibi ut paterent meae. spopondi operam. abijt amicum accersitum, cuius caussa hoc impetrauit gratiae. *Tot.* Quis ille? an quisquam? *Dit.* Atheniensis, cui parentes Argos, & Minerua. *Tot.* Vidi hominem. *Dit.* Post interim adcessi ad turrim, & paruum per foramen uidi eam in superiori triclinio fidibus concinentem uersus de laudibus Herculis serio, & diuum. Volo crimen (si crimen apud uos est) incusare meum: totum me compressi interius neruos. Dixi. *Fort.* Ha: ha: hae. *Dit.* Aedepol forma formosior Venere. Sed ad rem redeo. Vos amo: & neque uelim, si rediret. *Tot.* Rectis habeo: caute id loqueris. *Fort.* Timemus ne illos, qui nihil habeant praeter uitam? quam abs cruce precario possident? *Phil.* Dij te malo diuitent, functus officio es. profecto uerba blactis, ut dignus es: & dignum esset cloacam aliquam tuis dicterijs responsum ut

 dedr

dederet. cui nihil proprium est; nisi lingua istacc fetida, pessuma, quae in deterius in dies conualescit. *Front.* Tace, in aurem consilia conferunt. *Fort.* Non timeo illos. *Dit.* Nostin'. *Pot.* Pulchre. *Fort.* Quid dixit? *Pot.* Dixit, illos se uelle uerbis obpletos, & spe usque adeo delibutos, abijcere ab se. *Phil.* Perij. nullus amplius sperandi locus nobis relictus est. Tritum hoc prouerbium est: Integra cum fide tuta spes cohabitat. postquam fides disrupta est, spes intereat necesse est. *Front.* Et tritum hoc est, quia, quod tritum nimis est, haud saporem habet. Tace. bono fac sis animo. Vnumquodque iter suum habet exitum. *Phil.* Hei mihi. *Front.* Tace. habeo argutã astutiã. ha. ha. o dij, quid paro? *Phil.* Quid agis? qui ineptis? quid te deturpas tam immundo luto? Dij testes, insanis. *Front.* Hem nunc & capitiũ. *Phil.* Vah, insane, cur aduoluis id cruri? *Front.* Vt taceas: & uideas: & id precor. Quid si uideris licere domum ingredi? *Phil.* Quo is?

Frontisis. Fortunius. Ditonus.
Philodoxus. Potentio.

Hei mihi. hei. ym. m. *Pot.* Quis lacrumat? Quid clamas, chir priape? *Front.* Sic opem exspectabam ut dares. *Fort.* Ebrius. Debacchatus est. non se substinet. *Front.* O caelum. o sol. o luna. o aer. o ignis. opem, opem. hei.

hei. yin. m. *Dit.* Surge, ne lacruma. *Pot.* 11
Quid habes? *Front.* Habeo animam inter dentes, & labia: ah. am. *Dit.* Loquere, quid hoc est? *Front.* Scies. nunc quaerebam Philodoxum. Dum appropinquo, hei, doleo totus prae ictu. *Phil.* Quid nunc animo fabricat suo? me hic reliquit tanto infortunio, nugis spectator ut sim. *Pot.* Quis te percussit? *Front.* Dicam. In foro, legati, ex Africa bene re gesta, cum pompa, nunc cum transirent, seduxi me ut uiderem spectaculum inuisum, in auditum, incognitum, inmeditatum. triumphum diceres triumphissimum. tibicines. cytharistae. curricula aurata. equi rotati, candidi, maximi. leones. pantherae. simiae. aquilae. sturcones. bubones. monstra. res mirae, & innumerabiles. quae uidere, longe operae pretium est. Interea accessit putus, qui caballum effrenum magnum insedet. hunc concutit calcibus: lacessit. nescio, rem ut duxerit. hoc ex inde adporto noui, crus mihi semifractum esse. *Fort.* Qui legati? *Front.* Pexumi. *Pot.* Ex Africa: *Fort.* Et sunt pantherae? *Front.* Vtinam sic illis foret perpetuum cordolium. *Fort.* Pantherae? pro dij, quam uellem uidisse. *Front.* Nolim istac lege, si te amo. Verum, si praesto ieris, etiam uideas. Mihi tam cordi est ea uidisse, quā constitit ibi adfuisse. *Pot.* Quo me trahis? Quo properas? *Fort.* Ehodum, pantheras, equos, tibicines, pueros, pantheras, ehodum. *Pot.* Maiori etiā in re libere animo satis obsequar tuo. i prae: sequar. *Fort.* Quod nobis

iter tenendum est? *Front.* Recta te hac recta: illac ito uersus forum nostin'? aerem uocibus, & tumultu, obpleunt. Rectis audias. *Fort.* Sequere pantheras. *Dit.* Hercle grauiter affi cior tuo hoc. *Front.* Ha: ha: hae. ho. Durius pertractas nimis. perij. credin', posse me liberari umquam, ut rectus eam? *Dit.* Bono sis animo. Est hic in tonstrina Clitimarchus medicus, & bobum, & quadrupedum omnium, & hominum etiam, suo pro officio singularis. *Front.* Tibi amicus? *Dit.* Magis. *Front.* Quid stas? tibi dicon? *Phil.* Me uocas? *Front.* Plane. an cui? *Dit.* Cui dicis? *Front.* Ingre dere. *Dit.* Dixtin mihi? *Front.* Tibi. Cur non is ad medicum? intro, hei miser. *Dit.* Quid intro? *Front.* Hem introducas eum illum cum sarcinulis, & unguento. *Dit.* Quis introiuit domum? *Front.* Te precor, hominem accersito. *Dit.* Quis introiuit hasce aedes? *Front.* Quid Introiuit? centum boues restim cum cornibus. *Dit.* Hercle introiuit: sensi, dum attigit ostium. *Front.* Bone uir, falsus es, uentus, uentus. abi iam: & quidem stas? hei, insensate. hui. *Dit.* Quocum alloqueris? mirum, ni aliquis sit. quis tu? heus, si fuste sumpsero. heus, heus. te uideo. *Front.* Et nullus est, tibi dico. pro deum. & non te miseret mei? uides, quam afficiar dolore: quam cogar, te ut solicitem. abi, precor. *Dit.* Eho. at crediderim. *Front.* Audi: praebe fustem. *Dit.* Quam ob rem? sede, sede. *Front.* Dijs gratias. non credebam posse ad-

mea-

meare. non ero tam miser, quam ob dolorem persuaseram. Duc me, dum calet uulnus. nolim solum me hic. 12

Philodoxus. Doxia. Fimia.

On sine ingenio, perfidia, & animo, fit magnum facinus. mirabar, quid ineptiarum ageret Frontisis, cum deformarit luto, & gestu, se ipsum. Dij perpetuum hoc mihi faxint commodi. Dij secundent paria. pro dij, quam e sententia res euenit introiui domum. ausculto. tempto. adgredior. contemplor. reuortor. Interea uisus audire sum uocem, uti erat, Doxiae. obsecro operam, dum alloquar. Negat se eo in loco solitario abscondito id uelle. et, siquid malim, iubet, suas ad fores ut ueniam. ibi se adfuturam. Sed, quid dicam miser? nescio, unde exordium inceptem. hei, miser. At, quid, sic si dixerim: Amo. ardeo. morior. tu id uides. tu nolli. tu cur hoc uelis, nescio. ubi pietas? ubi misericordia? ubi clementia? ubi animus ipse insignis, huic tuae pulchritudini condignus? uel dixerim: Si umquam mihi. At at. eccum eam, si rectis audio. hei, hei, quam totus discrucior animis, prae gaudio, prae cura, prae metu. *Dox.* Adsis, mi soror, dum adloquor. adsis, precor. nolim hunc, qui in me honesto affectus sit, mea caussa

B iiij peri-

periclitarier . Volo illi haec parua exigua in re morigera esse . ergo ad me . Sed eccum adest. profecto , ut uideo , uel magis amat , quam ha ctenus usquam persuaserim . Philodoxe , dij te ament . accede ad nos propius . *Phil.* Et dij faxint , me ut ames , ita ut condignum est : qui te plus se uelit omni optumo perfrui . Dij faxint , me ut ames , si id liberali officio , honestoq. animo, opto, obpetoque. *Dox.* Dij bene seruent me honori meo, ut cupio , & studui semper. Cedo . quid est, quod me uelis ? loquere . *Phil.* Nosti , quod te iamdiu amarim ? sed forte non, ut se res habet, ita apud te notum est, quam solicito , & quam firmo, animo tibi affectus semper fuerim . nam, ut recte id uidere potuisti , nimis honori inseruiebam tuo . & , ni fallor, eam ob rem forte persaepius hoc tantum gratiae abs te commeritus sum , uerba scilicet mihi misero amāti dono ut dederes , quibus uitam hanc , quae omnis inter suspitia , & lacrumas , diffusa esset, reficeres ; & fugitiuum cor, quod quidē cura adustum sit, uitae restitueres. quae quidem omnia iam olim tuam in ditionē concesserunt. haec enim cum non licuerit, tum non libuerit, facere, non est , quod percuncter. uerum , ut gratias agam tanto pro hoc beneficio, tantoque tuo pro merito , abs te q. ut exorem , dum pro mea honestissima affectione in te mihi aliquid umquam debeat , ut huius tui misereat uitae . & , postquam meo fato sic institutum est, tuus ut sim, malis me uiuum : cum forte emolumento quantulum uobis esse pos-

sim, quam interemptum, tua, ut ita dixerim, cru delitate? quod quippe neque laudi, neque in partem commodorum, tibi esse possit. *Dor.* Quod me ames, & uidi, & cognosco: idq. accipio animo neque ingrato: neque dum hoc iudico prae nunc male quidquam cordi tuo e nobis aduenire potuisse. *Phil.* Hoc fateor. & inde quamplurimum laudis, & meriti, merito commeritae estis: & nolim haec dixisse, si dixisse tibi aegre sit. Sed, si licet, pro tua liberalitate, abs te ut exorem, hoc precor, uidendi te ut saepius commodum sit, & potestas. *Fim.* Nescio ego, quo pacto hoc uobis innatum sit amantibus; ut numquam sat sit, quod nimis est. *Phil.* Neque obpeto id Nimis; neque etiã id Satis uostro sine commodo uolim. neque dum rem factu difficilem, etsi mihi amplam, & gratissimam, e uobis petij. neque amplius quidquam dari opto; nisi ut meam hanc uoluptatem, & confuetionem, neque duro, neque graui, feratis animo. sinite, deambulem. sinite, ut uideam. hoc mihi ad uoluptatem, hoc mihi ad uitam, est. hoc mihi fore animi, uolui uobis dicier. *Fim.* Dixti pulchre. Sed ageres rem nobis gratam, te istinc si abduceres. *Phil.* Quam ob rem? *Fim.* Quia honori nostro conduceret. *Phil.* Si quidem iusseris, egero: nam & tu recte id nosti, quia honori satis semper dedi uostro: idq. ex animo, & studio. *Fim.* Ergo abi. nam uideo quempiam inde ad nos. Vale. *Phil.* Et tu mi, uale, meq. memoriae commendatum habe.

Philo-

EQuidem non inexperte hoc ipsum dici solet: Quom primum, qui se ament, ad loquendum coeunt, quia commutuēt animos, dediscant loqui. Equidem id re nunc expertus sum. Nam, quom primum quidquam uerborum uolui exprimere, tum, prius siquid aderat animae, prosiluit intus eius sinum; adeo, ut & mei, & uerborum paene, oblitus fuerim, miser. Debuerā uerba optuma, uerba precantia, uerba collaudatoria, non quae rixam, aut odium, sed quae beneuolentiā, & amorem, excitarent, nutrirentque. Sic debueram: Vt solet alijs amor uoluptas esse? mihi, non quod amo, nā nimis ardeo; sed quod te amo, & uoluptas, & felicitas, est. nam & uenusta es; & bella es; & lepida, lepidula; & moribus, & uirtute, insignita; & ceteris in rebus singularis. Sed, quia me in tanta aegritudine ob amorem constitutum uideo, ut meae interdum miserae misereat uitae; uolui hoc e uobis gratiae exorasse. nam & nox, & dies, suū peruorse in me officiū peragunt. Semper quidem meos inter oculos, semper animi, semper insita in me es. multa mea caussa uelim: multo plura nolim, tuae ne male faciam honestati. non sum meus. tuus sum, tam totus, quam grandis sum: & tuus uolo esse: meq. ut recipias, precor: uelimque,

&

& me inuito. hoc uelim, tibi fore pro ſtatua lucernaria, dum in ſero ſtas, naturalis, bellula, abſque lege, & fictione, uel arte, in pallijs, & crinibus, tandem ut tibi eſſem aut emolumento, aut uoluptati; mihique, dum te uel uiderem, uel audirem, eſſem uitae meae uinculum. O dij, aut eſſem cetera; quia, dum me pertractares, prorumperem in uoces amoenas, canoras, ſuaues; quod harmoniam ſaltim aduideres, interdum ſaltim contingeres. pro deum, quam eſſem felix. Sed, quin deſino am plius ineptus eſſe? quid, ſi iſti me audiſſent? & prope ſunt: & forſitan audierint, & uiderint omnia. nimis incautus ſum. Vero, quid nunc rerum agendum eſt? abnegandum eſt otium. Volo meum, omnibus poſtpoſitis rebus, fabricatorem fraudum conuenire: & enarrabo omnia, ut re, conſilio, & opere omni, omnia conficiat. Sed, quid hi muſſant? uolo hinc furtim auſcultare.

Ditonus. Potentio.

EGo ſic cenſeo: pro hac prouincia te dignum fore legatum: nam eius mores, longam ob conſuetudinem, tibi ex plano patere: ut, ſi quid incuſarint, recuſauerint ue, confutes omnia. *Pot.* Ego ſecus cenſeo, hanc tibi prouinciam iure delegatam

fore,

fore, quom & facundia amplius ualeas, &, quia conuiuimus sis, tutius id posis. *Dit.* Censen? *Pot.* Censeo. *Dit.* Stat sententia? *Pot.* Stat. & ueritas. & optumum. *Dit.* Bene dij faueant. & quid exordiar? *Pot.* Pro, fabulas, & muliebria. aut de ansere, aut de gallo, quaere: aut pro cucurbitis semen exquire: aut siquid tale. *Dit.* Scin, quid meditabar? priusquam uerba proferrem, quidquam obloquier. nam digniora, & multo pinguiora, se offerant, &, si nescias, plus centies hanc hodiernam interrupi cenam. non possum meî compos esse, cum ieiunus sum. *Tot.* In amicorum caussa multa solent, qui amant, & perpeti, & permittere, quae sua in re non fierent. *Dit.* Vacua, cur loqueris. Egomet ipse mihi notus. sum hoc scito. grauiter adloquar: quid pectus, quam ieiune, & incomposito. s. uentre loquar? *Pot.* Bene. pulchre. probe. Sed, quid nunc temporis quasi superest optumi? conuenit non uacuum nostro condigno opere relaxarier. Ego post te adero, ut, si quid deliries, quasi qui ad clauum sedeam, corrigam. *Dit.* Sequere. At paullulum unis *Tot.* Vt iubet. *Dit.* I. Sequor.

Philo-

Eruitus nulla libera eſt. & nulla libertas miſera. hoc proinde eſt, quod dicunt. Fidem diuam fore, & liberam; quia in ſeruo neque uera uenit ulla fides. Sed non ne ſum uere bardus, uere plumbeus, qui hoc uiderim coniectatim, & praeſciuerim diu haſce res omnes meas quaſi ad ruinam ſeducere in procliuis; neque quidquam obpoſuiſſe ſubtentaculi? oportuit ſic dicier, quom adloquerer: hos fore fallaces, peſſumos, infames, ſeruos: perſuadere, ne quid audiant, ne quid credant, ne ue quid reſponſi dedant. haec oportuit dicier: nam norant recte, nimis ut amarem. prae me id ferebam. hei, miſer. numquam potuit hoc in mentem incidere, ut opportune, & attemperate, eas certiores redderem. *Front.* Eho, bone uir, de legatis quam bone ſe res habent? quid narrant? quas legiones? *Phil.* Hem intermedie. *Front.* Quin uel optume? *Phil.* Quia ſuperuenerunt & legati, & debacchati, male ut agerent rem meam. *Front.* Qui? *Phil.* Venerunt, dum eſſem, & alloquebar hic ante aedes, Ditonus, & Potentio. interrumpunt omnia. ſtruxerunt in me, & diuam fidem, multa peſſuma, & contraria, mala. Dum accederent, ſeduxi meme. ii ſic diſcrepant inter ſe. Quin tu leſto, quia facundus. quin tu, quia

quia

quia conuicinus. muliebria oportet pro exordio: & reliqua. Ego sic facio coniecturam, heluonem illum Fortunium Thrasim, riualē meum: quem, si uiuo: quem. *Front.* Recte ausculta. paucis condicam rem, ut res est. Eram apud Clitimarchum medicum. tum interim reducem se obfert Fortunius. minatur, quod lusos se fecerim. aduocat Ditonum. tractant consilia. statuunt. Sic uerbis meis dicito, ut dixi. & hoc dicito: audi. rectin' habetis? nihil amplius ab eorum dictis potui excerpere. illico spectare incipio oculis, non minus & animo. abeunt. uenio. *Phil.* Ergo, quid hic censeas? *Front.* Censeo? Sic censeo, quia censent nos censere, quod male censeant hoc.

Fortunius. Philodoxus. Frontisis.

ROfecto in hominum uita nihil adprime magis a dijs optumum uideo, quā ut nobis sic succedant bona: tum, ut, si quid uelis, a te ipso exquiras. Bone. omnes me dij amāt, quom mea me mater amat. Sum deus, cum nihil desit. habeo omnia cum dijs communia, praeter uitam. habeo uoluptatem, & uoluntatem, ut lubet. sum & aetate ad uires apta, & uenusta bellitudine; inter primos non postremus. subpeditant pecunia, beneuolentiae, honores, & omnia, omnia. Sunt uae quam plurimi, qui

qui me efferant laudibus, quibus & bone possim facere; qui uae semper student, quam multa meam in utilitatem, & uoluptatem, accumulare. Si quidem perpetua uita sit, Apollo sim. Non scieram: non uideram: non quaerebam hac in conuicinia quidquam: nunc id totum, quidquid insigne est; ultro obferunt: rogant, ut & beneficium hoc suum, quod quidem haud minimum quam multis foret, dono rogant, ut accipiam. Volo illis morem gerere: adibo: & quam pulchre eam recipiam Doxiā. Quom primum ingrediar domum, iupsero, adferte subsidium. quom accesserit tandem, at paullulum adsurgam: Si uales, & me amas, bone est, dixero. tractabo: amplectar. morsibus cuncta insignibo; omnem ligurriam totam, sic uolim omnes efficere amantes, haec fore munera, quae in amoris pignus dederent, quae se illos in memoriam persaepius reducerent. *Front.* O ineptissime, quam insanis capite, quam blactis. scin, quid uolim hunc fore illi cloacam; ut interdum illius nates labijs adtractaret, & interdum deglutiret quidquā. *Phil.* Ha: ha: hae. ia. *Fort.* Quis hic adridet? hercle sum uobis an ludus? bene uortam in luctum, si coepero. *Phil.* Fauere, & bona uerba quaeso. *Fort.* Et quid hic stas? *Phil.* Quaesieram hunc. hic non ambulat. *Fort.* Quid? & tu hic es, furcifer? facite, uos ne in postremum hic amplius uideam. *Front.* Renue haec dicta sunt. At faciam, si obcluseris oculos, hoc pugno ut effodiam. efficiam

pla-

planule, nihil doleas: sine hoc solo digito, quia peracutus unguis est; & quam accõmoda te hoc uenit. sine. *Fort.* Et hoc ad ludos etiam adminiculum datis, quod si me irritaueris, iureiser. *Front.* Irritato caprum, ebriam, dementem, hoc fecero. *Fort.* Quid si me irritaris, hoc fecero, faciam, ut tuum illud crus putridum, & contusum, in gremium recipias, ut adcursites, & aduoles ad Tiberim: magis etiam secus, si iuraueris lotum, & tectum una, qui fecem sudas cuiuis barbare. *Front.* Et quidem hoc iuro: me numquam facies ut curram, ni te sequar. atque ob pretium dabis ingentes poenas, ad sessitudinem usque. & uidebor non claudus, quom uolpero; & non sine tuo maximo cum malo. *Fort.* Pro, Iuppiter? cur non me in solitam iram proueho? Equidẽ non eris potis, Iuppiter, quin hodie hunc mactem. *Front.* O, ha, morare. illuc uenero ad solem. ne hic in umbra incaute mihi oculum effodias misero. Valde sum amicus hisce oculis, quibus te olim uidero flagronem in pistrinum deditum. morare. *Fort.* Sum liber, & nimium liberalis. non conuenit, uerba ut accipias mea. habeo grandius aliquid agere. *Front.* Recte scio. habes pyram struere centicubitem. Vin' auxilium? Vale. Vale. *Fort.* Quis hic est? Ditone, Potentio. Vbi sunt hi? consedu&ti bibones. & nullus furcifer est. heus. oh? at ingrediar.

Ol quidem, haud sum ego dimidie media, quo reliqui est, ut liceat loqui. obiuit longe fugam animus prae timore. Dij immortales, qui omnia uident, id fructum animae, quod abest, ad me restituant. Si uiderint mehercle uel magis huius uirginis caussa, quam meam ob caussam; id dico, ne perdita me solam se aduehat domum. Dij immortales, quod numquam audiui, hoc uidi numquam magis. alioquin mehercle mira haec factio miranda est. Dij, hoc crediderim quempiam amare, quod minime uiderit? aut ea in re affectum esse, quam potissimum nesciat. *Front.* Quid turbida es? quid est? *Mny.* Est scelus scelestissimũ. adhuc & ante oculos & uos estis? qui uos indignos humanitate tanto in facinore habuistis. *Front.* At qui? *Mny.* Vt audistis tantos tumultus domesticos? ut noluistis opem ad ferre? ut stetistis spectatores? *Phil.* Hem, tumultus, qui id? *Mny.* Venit Trasisis. noluit. rupit. introiuit. noluit. fecit. abijt. nescio ego, quid dicam. dic tu. non sum mei recte compos. nec ualeo loqui. dic tu, mi uirgo. narra, ut gesta haec sunt. quae rectis uideris, omnia pessuma. *Alit.* Eramus in horto. uenit Ditonus, propius. saluere nos omnes iubet. reddimus uices. praemittit, se ha-

bere rem facetam, auditū dignam, quam ex poneret iocandi caussa, dum uelimus audire. Pollicemur operas. Tandem haec narrat. Fui nunc una cum istoc in foro penes Fortunium. ibi forte aderat Gnato: quom primum nos respectat, conijcit se in pedes. adcurrit ad nos: Maxumo uos honore dignos plus maxumo sal uere iubeo: quid statis, tristes? soleo semper, quom vos uideo, animo, fronte ue, liberali, & ampla, memet ipsum laetitia in immensum afficere. Ni curiosi alibi sitis, dixero uobis rem mirā, in quam nunc animum dederam. meher cle aduortite huc animum. incredibile hoc uobis uideri sciam, ut quemque uostrum pluris faciam, pluris diligam, quam ego metipsum. Sic res est. Et uero non mirum. caussa in promptu est, perplana, ad unguem usque. Scitis, quia uobis semper sum lepidus, & morigerus. ideo me in amorem delegistis semper. Ergo non possum facere, quin uos amem. Ego uero me haud amo. non sum meus. nihil habeo mei, quod meum sit, nihil. nam scapulas, nates, pariter & genas omnis, & me omnem, quaestui habeo ad cenam, & locaui eas pretio, uapulando. nec sine caussa. nunc re ad id pericu lum faciam. Nos ambo eramus in sole. stabat una Gnato nobiscum. erant hominum umbrae prostratae ad terrā, ut solet. Tum Gnato, Ditone, haec tua est umbra. aduorte. tua est. hanc medius fidius adprehendam quouis in lo co. ut amica est, nusquam absfugiet. & uiden', quia habeo manus iam in capillos? quid dixe-

ris,

ris, eam si fecero nusquam se ut dimoueat? & ponam etiã in caput pedes? hoc uid istis, nunc. at meam conspicito, quia me odio habet, dissidet. neque me sibi adiungi uolt. numquam posſim eam intercipere, toto opido etiam si recursitem. non hercle. at mirum est. Fortunius noster, uir quidem optumus, liberalis, tanta inter hominum frequentia, quibus ad spectaculum hoc stipatus erat, cum homine stipulatur cenam pinguem, & lautam, si, ut se teneat, fecerit. stat pignus. stant testes, arbitri, & concenaturi. Iubet ergo aures ut capiat suas. nunc ito, quo lubet: semper eam contineas. Is adspicit, & ingenti prae laetitia totum discursitat forum. omnis adrident. omnis ingenium collaudant uiri. admirantur. ferunt sententiam, teneri Gnatonem in cenam. Fortunius, uir quidem ut facetus, neque minus liberalior, ultro remittit omnem cenam. iubet atque adcersiri una & colligatos, & spectatores cunctos, Gnatonem ipsum ad cenam in crastinũ; qua in cena ero, aut censor triclinij, aut praeses popinae, aut in yrneis imperator. Tum nos percunctari; quis iste Fortunius. Is narrat al tos parentes, profundas diuitias, ingentes cli entelas, multa, immensa, & magna, grandia. bellitudinem hominis. probitatem. mores. ingenium. usque nihil desit, nisi consimilis coniux. &, quia nos omnis sibi uicinas, sic & beneuolas amet: quod quippe esset in partem necesſitudinis, sua pro uirili id cupere, eum hunc nubere in Doxiam; idq. uolle; & da-

 turum

turum operam, simul ut colloquantur: & factorum: nam sciret optume conuenturas. quippe quom inter se mutuo ament, & uoluntates, & sententias. Negat se tamen quidquam Fortunij ex uerbis dicere: quinimmo illum huius rei fore inscium: sed, quia id res exigat, dixisse. Et nos sic sumus matronae summae Romae: sumus Romanae: quarum sit sancte Diuum Hymenaeum sequi. At is hercle uolo fiat. fiet. Vale. consulto opus est. & abimus in domum. paullo post interim ingrediuntur omnes. strepunt. confringunt fores. conscendunt. nos disgregamur omnes. ego, quia parua stabam intacta, omnia uidebam. quaeritant Doxiam. ea adscenderat fastigium domus. postremo inuenerunt Fimiam, unicam eius sororem. eam asportarunt secum. dixi. *Front.* Vos ceterae ualetis? *Mny.* Valemus, ni hoc de Fimia aegre siet. *Phil.* Pro dij. quae hominum petulantia. quis furor. quae lasciuies, quae iniuria. Vellem aliqua in re huic fore pro meritis, ut meretur. *Mny.* Dij, uostram fidem. haec acta sunt, ut uidetis: nos eamus, ut hac de re certiorem reddamus patrem, suis in aedibus hoc fore. *Phil.* Bene, Frontisis, comitare has. ego adcedam ad forum, ut hominem, si uiderim, domum adducam.

Mny-

Ei mihi, sic datur fatis. sic recipi par est. dij sic mandant. sic nos & uelle opus est. *Front.* Quid stas? cur non imus domum? *Mny.* Hei, uerso quam multa meam inter memoriam, quae partim nolim, partim malim, & optem. *Front.* Est hominum condicio haec, uelle, & nolle. hoc uelle, & hoc nolle, suopte in tempore, prope sapientum est. nolle quae uel oporteant; aut uelle, quae posis; minime eorum est, qui sibi solis & credant, & cupiant. olent scelesti semper suo scelere: seq. palam scelus trahit, parem ut parturiat poenam. non inulto hoc ierit. *Mny.* Non diffido sic futurum, ut autumas. sed amplius meam incuso dementiam, una & uiri mei, a quo iam fere annis tribus habui discidiam Athenis, quia denegaui anulos aureos signatos, partos suo sudore, quos apud me posuerat seruandi caussa. feci, ut solent fere omnes, ut sumus ineptae, mulieres, praesertim si ualeant forma. Volui, precibus, & blanditijs, id exposceret. postridie abijt. Nunc nomen hoc tuum eum illum mihi in memoriam reponit, qui quom, ni hoc fecissem, degerem uitam non uulgarem, opulentamue, neque oberrarem, ut in dies facio. *Front.* Quid delegisti uitae tibi ad exercitium hac in urbe? *Mny.* Ego semper totis uiribus,

ut quiui, honestam consectaui & uitam, & gentem. Audieram, huc Romam meum adcessisse uirum. ueni, ut comperirem. & nusquam illum. Cessi domum huius, patris Alituae. huic Chronos nomen est, censor, & praeses excubiarum. hanc habet filiam, quam ample diligat. eam commendauit meae fidei, & regendam, & obseruandam. accepi. amoque illam, ut filiam. hae quidem matronae huius & indole, & ingenio, familiarissime delectantur. contraxeruntque, mea opera, inter se quasi necessariam consuetudinem. sunt persaepius, stant una. conferunt. condicunt inter se consilia. postremo omni de re certioré me reddunt. nimis concredunt, nimis obsequuntur mihi. *Front.* Dic, sodes, quid tibi nominis? *Mny.* Mnymia. *Front.* Voluisti potius anulos perdere, quam uiro reddere? *Mny.* Neque negabam redditum, neque dum perdidi: sed, ita, ut fit, mulierum more, subinsanibam. *Front.* Demum amisisti anulos, & uirú? *Mny.* Si mihi sic foret uir, ut sunt anuli, pluris tenerem anulos, quam instituerim. Satis illum exspectaui. satis sum functa meo officio. forte illos huic uirgini dono dedero, quom satis longe iero in moram. *Front.* Et habes anulos? *Mny.* Habeo. teneo. seruoq. illos. *Front.* Tu, si uirum tuum uideris, noris? *Mny.* Quam ob rem tu id dicis? *Front.* Vt comperiam illum tibi, quia te satis amo, ut digna es. *Mny.* Ha, mi uir, nunc te nunc primum cognoui, quom in aciem intendi uisum, & quam es non

simi-

ſimilis ſolito? quam deformis? quam cognitu difficilis? *Front.* Sic fit, quando commutent mores. neque minus tu omni in re & durior & difficilior, mihi uideri ſolita es, quam nunc uideare facilis. *Mny.* Bone gaudeo, ut optume eſt, nos nobis compertos eſſe. Da te, ut amplectar. *Front.* Renube. *Mny.* Cupio. *Front.* Bene eſt. *Mny.* Bene iam fiet ſacruficium dijs tanto pro dedito. mi uir, ualuiſtin'? *Front.* Satis. *Mny.* Ecquid tibi cum illo hoc adoleſcentulo? *Front.* Optima, & aperta, beneuolentia. ampla, & continua, familiaritas. firma, & ſimplex, amicitia. *Mny.* Ecquid hic ſtabatis? *Front.* Dicam. Is amat Doxiā hanc tuam adſiduo: quam ut deſiderat, ita ego malim illi fore coniugem: & laudo coniugium, aequam quorum cumque ut contineam ſortē. precorq. eius uoluntatem meis uerbis cum ualeas coniunctione cum his, tum nitare animo, & omni opere, tua ſolicitudine hoc coniugij ut fiat. *Mny.* Mi uir, ſalue. gero tibi morem, ut iubes. Ibimus ambo, haec uirgo, & ego. curabimus rectius omnia. &, ut opinor, poſſum bonam tibi exſpectationem polliceri. curabimus, perſuaſione, & precibus, rem ducere, ut uelitis. Mi uir, ſalue.

Fron-

PRo, dij immortales, quantum habet uirium dissuetudo? quam est efficax ad scindundas omnis, etsi firmas, amicitias. Equidem sic existimo, fieri si possit, quempiam secum aliquot temporum, ut neque colloquium; neque ulla in re consuefactionem habeat; effici, ut sese aut breue, aut nihil, diligat. *Chr.* Audiui. au scultaui. habeo omnia. meae nunc erunt partis, facere, quod iure agendum iussero. *Phil.* Propterea timeo filiae tuae, fortassis non bene. quippe quom ea domi neque dum sit: quam inter eundum cum Frontisi liquerim. *Front.* Quis me nominat? hem, eccum nostros. *Chr.* Agedum, quid uis fieri? *Phil.* Nihil, nisi citus ut aduenias, dum id queat. *Chr.* Forte credideris, quia grauesellus sim, depontanus, minime quod ualeam cursu. adcurrerem. & praecurro, dum lubet. nunc sic eo. nimis exspectato hoc ab me affectas opere. uiden' iam attigimus aedes. & prope iam erimus. *Front.* Volo aduolare ad illos, ut hominem onustum meo partim, & suo, faciam gaudio. nam scio coniugem ut ualeat dicendo, & apud hunc senem gratia, & facilitate. hoc scio, quia conficiet rem ex sententia. aduolo. *Phil.* Nimirum deterius hoc integrascit. dic, dic. narra. quid portas nuncij? quid? *Front.* Omnia,

quae

quae nosti, mala, & grandia quaedam bona; quae scies, & admirabere, & conlaetabimur. *Phil.* Conieceram me in pedes, quom primum uideram te accurrentem, quia timide timebam pessuma. *Front.* Vbi offendisti tam extimplo patrem hunc uirginis? *Phil.* Aduectabat se domum. me hercle numquam uidi hominem tardiorem. *Front.* Confectus aetate iam est, & annorum plenus. *Phil.* Quin imo iuniorem se; uelociter, & cursu ualidum, & tam se dimouet, quam si habeat calculos omnis, ad unum usque dinumerare. *Front.* Veniet. ueniet. *Phil.* Et quid hoc est boni? narra, me ut impartias tua laetitia. *Front.* Scin, tecum, quam saepius explorarim tum fortunas, tum ineptias, meas, qui ab uxore fecerim deuortium? & quam dictitabam si adesset, nostin'? *Phil.* Bene. *Front.* Eam comperi. *Phil.* Hem, ubi ea nam est? ualet? *Front.* Valet. estq. promonstratrix eius uirginis Alituae. est asidua illis in aedibus familiarisima. tractauirem, ut debui. ea introiuit, ut fierent, quae iussi, omnia. bono sis animo. laetare. Nunc uolo hunc conueniamus senem, postquam adsit. Salue. *Chr.* Quis tu? Hem, salue. adfuistin his rebus, dum fierent? *Front.* Noui omnia. *Chr.* Vera haec sunt, ut audio. *Front.* Quidem. *Chr.* Et de filia, satin' res ualent? *Front.* Non male. *Chr.* Ecquis his actis caussam dederit? *Front.* Nescio, praeter hoc aliud quidquam. At opinor, & fortassis non uano, hunc Ditonum fuisse hac in

caussa

caussa primarium magistrum ! *Chr.* Iubeo & tu illum ad nos citato, & meis dictis abi. tu iube disposci eas omnis mulieres huc in publicum, quia uelim librare omnia, & scire rem, ut fuerit. ito. praesto haec ut fiant, uolo. non possum diutius adsistere.

Tychia. Frontisis. Chronos.

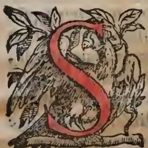

E miseram. eccum senem ante aedes. iam non erat potis quidquam, ut institueram. uortundum consilium est. ob id hominem adibo, tum ut percuncter, quid in nos animi paret, tum ut sedem, siquid irarum insurgat aduorsum. Neque uero habeo caussam omnino iniquam, neque inusitatã. atqui non sunt indigna adolescentulo. Non uero ea sunt grauiter habenda, quae aetas suo quasi iure exigat, & exposcit. omni in aetate multa, ut sua, praetermittenda, multa toleranda, sunt. Sed hac in re, si quid est, quod doleam, id solum est, quod me inconsulta hoc fecerit, quod hercle non me inuita fecisset facinus. Volo enim animi uiribus, & audacia, ut uehementer ualeant, quos delecto, quos ue admitto. hoc uolo. Sed uolo hominem conuenire. Saluus sis, Chronos. quid operis hic est tibi ? *Chr.* Quasi id nescias, aut praeter uoluntatem tuam hoc inciderit mali sceleris. Sic oportuit in ciuem liberam ?

Ty. Scilicet paucis. *Chr*. Loquere. *Ty*. Scio, quae gesta hic sunt: hoc fateor. quae quidem, si me conscia fuissent, etiam id dicerem. nam nulla ex parte se dederent, ut uererer quidquam. Si uero libera est, libere, & liberum sibi delegit, adsciuitq. uirum, quem uolt, quem teneat. sub aequo, & bono est. dixi. *Chr*. Pessuma es. femina es. ergo tam liberas oportuit fieri nuptias, scelestissima. confringere, turbare, apportare uiribus, & ui, sic nuptam. Volo hominem adcersi iubeas illico. *Ty*. Fecero, si iupseris. *Chr*. Iubeo. *Ty*. Eodum, bone uir, nostin filium? *Front*. Saepius. *Ty*. Noueris aedes meas? *Front*. Tutius, si monstraueris. *Ty*. Recte adhibe animum. hac recta ad publicanos. tum uorte ad laeuam usque ad pistrinum. demum conscende ad plateam. ibi ad dextram uideas umbonem ante aedes illas appensum: ubi de more haec inscripta sunt aureis litteris: *Nisi. iam. forte.* Illae meae sunt aedes. aduocato gnatum. intellextin?

Front. Non auscultaui, neque umquam comperirem. iube ex his tuis unum. *Ty*. Dij te perdant.

Mnymia. Chronos. Tychia.
Alitua. Doxia.

Alue, mi salue Chronos. *Chr.* Vbi est gnata? *Mny.* Intus iam nunc aderit. *Chr.* Satin sanae res sunt? *Mny.* Satis. adite huc ad nos. Chronos hic. *Ali.* Salue, pater. *Chr.* Acta haec sunt, ut dicunt. abruptae fores. ui pressum, & deportatum. *Ali.* Acta, mi pater. *Chr.* Pro, Iuppiter, numquidnam edixi illum adcersi iuberes scelestissimum? fecero hodie, meritas poenas fenere ut luat. iube illum, iube extimplo. *Mny.* Quem uis adcersi? *Chr.* Eum illum truculentissimum hominem. *Ty.* Mea tu, precor hominem exoremus hoc gratiae. Chronos, ni uiderem haec, quae paras, omnia huc tendere, ut his, quibus illata uidetur iniuria, par fiat, non esset, quin dubitarem tuam in gnatum sententiam. Verum, quom & ipse cognoscas, & a iuuene, & ab eo, qui grandiori amore affectus sit, & in quem facile patiatur, haec acta fieri: censeo non abs tua iustitia alienum, si partim pietati in nos, partim & humanitati tuae concedas. Sine, te ut exorem. face in te coniecturam. finge in filiam sinistri quidquam. comprehendes, quam peruorse in te omnia redundent mala. *Mny.* Mi Chronos, ha redde te dignum solita, & mansueta, humanitate tua. sine, te exoret.

Chr.

Chr. Quid est, quod uelitis fieri? *Ty.* Velim mihi matri hoc ut fiat gratiae: quam si feceris, feceris rem aequam pariter, & his omnibus gratam. *Mny.* Mi Chronos, sponde, obsecro. *Chr.* Loquere. *Ty.* Volo illam filio fore coniugem. *Chr.* Dum ea id uolit, & eius, quae hic est, soror. *Ty.* Ea exspectato hoc uolt, & eius soror annuit. hoc uideo. & uolt hercle. uolt. uolt, quidem rem bonam. mi bella, mi lepida: hoc uis, scio. dic uelle. uolt Mnymia. *Mny.* Et fiat. *Chr.* Vin' fieri? *Dox.* Dum in rem nostram conducat, uel id uelis. *Chr.* Ergo nubat. *Ty.* Dij te ament. Dij perpetuum te seruent. ibo domum, filium ue in nuptias traham. *Chr.* Bene. quid ergo hic restat? uolo remeare ad forum.

Philodoxus. Frontisis. Mnymia. Chronos. Doxia.

SI ob meam in te singularem obseruantiam commeritus umquam sum, a te ut posim quidquam; nunc precor id omne, non quod debes, sed quod possis, in amicissimi caussa, ut semper soles, exhibeas. ego me ipsum, me me omnem, tuae dedico, tuae relinquo, fidei. *Front.* **Front.** Vah, quasi. *Phil.* Non. immo, quia nimis cupio, nimis ardeo. *Mny.* Mi uir, bono sis animo. Duxi omnia, & tracto, ut uis,

& debeo. *Chr.* Quid conloquimini tam se- ducte? *Mny.* Hunc meum nouo repertum uirum adloquor. *Chr.* Is ille tuus est? *Mny.* Meus ipsus. *Chr.* Gaudeo. Ecquid est, quod tractas? si quid ualeo, dicito. *Mny.* Optume dicam. Hic adolescens Atheniensis est. noui parentes eius uiros probos, & primarios nostra in ciuitate. Is uellet, mea, & tua, opera, hanc Doxiam nouam sibi nuptam fieri. Ea, si ualeo coniectura, non omnino id recusat. credo, si eam aduoces, nostra persuasione perfici, ut huius exspectationi, & desiderio, satis fiat. *Chr.* Ergo, quin aduocas? *Mny.* Mi Doxia. huc ad nos, anime mi. Scin, quid inter nos confabularimus? laudauimus de sorore coniugium, & admirabamur prudentiam, & humanissimam facilitatem tuam, pro eo, quod apud te his in rebus, quae optimae sint, non precibus, neque dum ampla persuasione, opus sit, qui, ut omni ex parte tibi simus honori, & commodo, perpetuam & curam, & diligentiam, capimus. Narraui praeterea, quo in te animo Philodoxus sit affectus, quid exposcat, quid uelit nostro opere, & precibus, fieri. Consulebam senem, quid censeret. Is adprobat. collaudat. eamq. ob rem huc te accersiuit, ut certiores nos redderes, quid tibi animi sit in nuptias. *Dox.* Scio, uos ea uirtute praeditos, ut possim tuto uobis & credula, & morigera, esse. ego & coniugium, & reliqua omnia, uestra ex uoluntate, & sententia, accipiam, & recusabo. uos id uidete,

quo me in ludo constituatis. *Phil.* Hei mihi, quam timeo hunc senem, ne deficiat persuadendo. Frontisis, uiden', quo in periculo res nostrae sint? subijce adminiculi quidquam, ut conuincamus. age. *Chr.* Hoc uelim scias, me non ex toto adprobare, uirginem, & bellam, diu domi sedere. Quod etsi plerumque fiat, tum quod non adsit, cui digne connubat, tum quod in grandiorem familiam malint rem suam, non tamen perinde laudarem id abs te fieri; uel quia sola restes, quod quidem suspicione non uacuum est; uel quia cetera omnia, quae in connubijs deliberandi caussam solent adferre, longe cessent. Nam neque dos, neque adfines, neque mores, ulla ex parte se praebent, unde merito recuses nuptias. Dixi. *Phil.* Et pulchre. dij te ament. ah, mi, obsecro. *Mny.* Mehercle dixti, ut res est. Necesse est has fieri nuptias. uolo, fiant. Da manum. hic tibi sit uir. haec tibi sit uxor. uoltis? *Phil.* Volo. *Mny.* Et tu id uis? quin dic malle. Volt, hem. *Dox.* Volo. *Mny.* Bene est. *Phil.* Dij immortales, quis hunc meditato hoc dixerit? sum admodo beatus. Plaudite hoc meo bono. Plaudite.

FINIS

